

DRUŠTVENO ODGOVORNO POSLOVANJE – KAKO KOMPANIJE DOPRINOSE DRUŠTVU?

Ulaganja kompanija članica Foruma za odgovorno poslovanje
u lokalnu zajednicu, radno okruženje i zaštitu životne sredine
u 2013. godini

FORUM ZA
ODGOVORNO
POSLOVANJE

BOLJI BIZNIS ZA
BOLJE DRUŠTVO

Merenje korporativnih ulaganja u društveno odgovorne aktivnosti

...stvorena je prva metodologija za merenje uticaja ulaganja u društveno odgovorne aktivnosti...

Forum za odgovorno poslovanje svoju posvećenost unapređenju društveno odgovornog poslovanja demonstrira i kroz razvoj sopstvenih alata za kvantifikovanje uticaja koje poslovanje kompanija ima na društvo.

Sa ciljem podsticanja merenja i izveštavanja, kao uslova za transparentno poslovanje i unapređenje praksi društveno odgovornog poslovanja, u okviru Foruma je pokrenuto godišnje istraživanje o ulaganjima članica u lokalnu zajednicu, radno okruženje i zaštitu životne sredine. Na ovaj način stvorena je prva metodologija za merenje uticaja ulaganja u društveno odgovorne aktivnosti vodećih kompanija koje posluju u Srbiji.

Učešće kompanija u godišnjem istraživanju je dobrovoljno, a rezultati istraživanja komuniciraju se javno isključivo u zbirnom iznosu. Prikupljanje podataka je sprovedeno u periodu februar-mart 2014. godine i odnosi se na podatke o ulaganjima u prethodnoj godini.

U istraživanju je učestvovalo 17 od 22 kompanija članica Forum za odgovorno poslovanje:

PHILIP MORRIS OPERATIONS A.D.

U društveno odgovorne aktivnosti u 2013. godini uloženo je

1.445.567.133,58 RSD

Zaštita životne sredine
594.047.285,00 RSD

Podrška lokalnoj zajednici
426.583.320,70 RSD

Poboljšanje radnog okruženja
424.936.527,88 RSD

1.445.567.133,58 RSD

PODRŠKA RAZVOJU LOKALNE ZAJEDNICE

Koje **oblasti** su podržavale kompanije u 2013.? Ko su najčešći **partneri kompanija iz lokalne zajednice?**

Na koje sve načine kompanije doprinose zajednicama u kojima posluju? Kolika je vrednost **novčanih i nenovčana ulaganja?**

POBOLJŠANJE RADNOG OKRUŽENJA

Koliko kompanije ulažu u **razvoj zaposlenih?** Kakva je zastupljenost korporativnog volontiranja? Kakve su prakse **zapošljavanja** osoba sa invaliditetom?

ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE

Kako kompanije brinu **o zaštiti životne sredine** i koliko su uložile u projekte umerene na zaštitu životne sredine? Koje količine otpada su **predate na reciklažu?** Da li kompanije računaju **karbonski otisak?**

PODSTICANJE DOBRIH PRAKSI NA TRŽIŠTU

Da li kompanije posluju u skladu sa politikama **odgovornog oglašavanja i zelenih nabavki?** Da li uključuju svoje **poslovne partnere** i na koje načine podstiču druge aktere na društveno odgovorno delovanje?

PODRŠKA LOKALNOJ ZAJEDNICI

Članice Foruma za odgovorno poslovanje razvijaju programe korporativne filantropije donirajući novčana sredstva, proizvode i usluge, vreme i veštine svojih zaposlenih.

FORUM ZA
ODGOVORNO
POSLOVANJE

BOLJI BIZNIS ZA
BOLJE DRUŠTVO

Korporativna filantropija

predstavlja više od trenutne reakcije na potrebe zajednice – ona predstavlja strateško ulaganje u razvoj zajednice u kojoj kompanija posluje i zasniva se na određivanju oblasti podrške koje su istovremeno prioriteti i za lokalnu zajednicu, i za kompaniju.

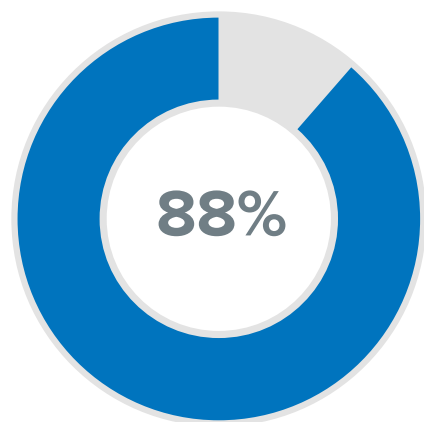
Koje oblasti kompanije podržavaju?

1. Obrazovanje / **94%**
2. Zaštita životne sredine / **76%**
3. Kultura i umetnost / **65%**
4. Humanitarna pomoć / **65%**
5. Sport* / **59%**
6. Inkluzija / **53%**
7. Zapošljivost / **53%**
8. Preduzetništvo / **53%**
9. Zdravi životni stilovi / **35%**
10. Aktivno starenje / **29%**
11. Ljudska prava / **12%**
12. Drugo, u tesnoj vezi / **12%**
sa osnovnim biznisom

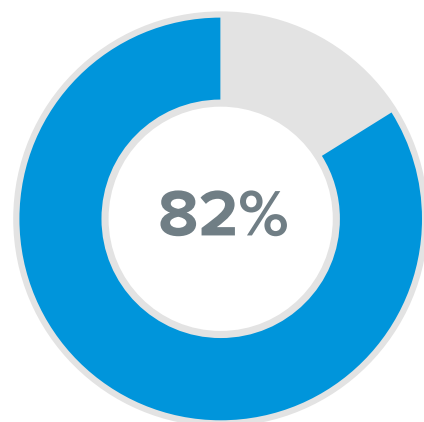
Obrazovanje je oblast koju je i u 2013. godini na različite načine podržavao najveći broj kompanija. Zaštita životne sredine je na drugom mestu po broju kompanija koje su pružile podršku u 2013. godini, dok se na trećem mestu, nalaze kultura i umetnosti i davanja u humanitarne svrhe.

**Najveći broj
kompanija
podržava
obrazovanje.**

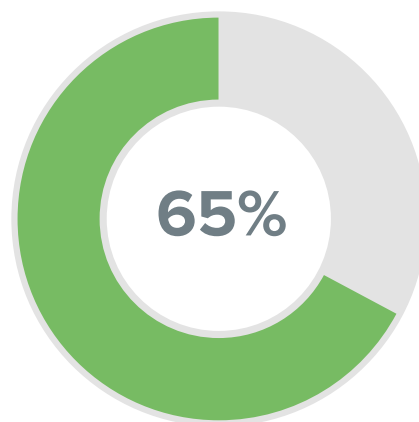
Koje ciljne grupe kompanije najčešće podržavaju?

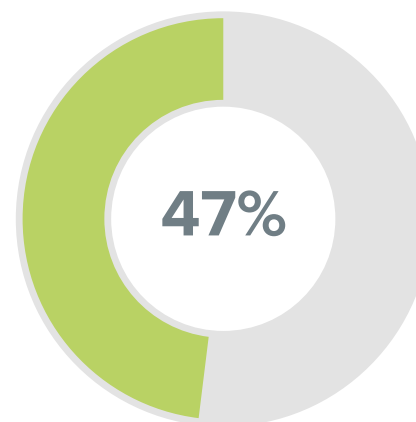
Deca
(do 18 godina)

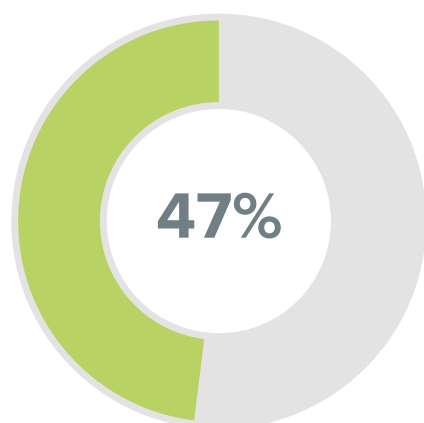
Mladi
(od 19 do
30 godina)

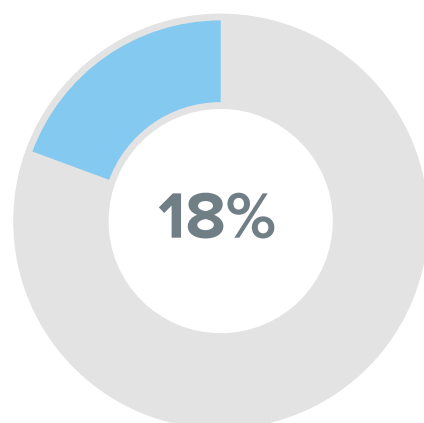
OSI

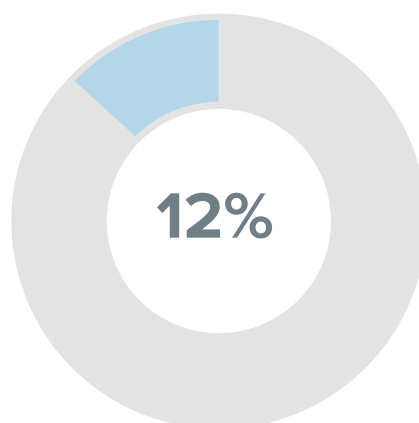
Žene

Stari

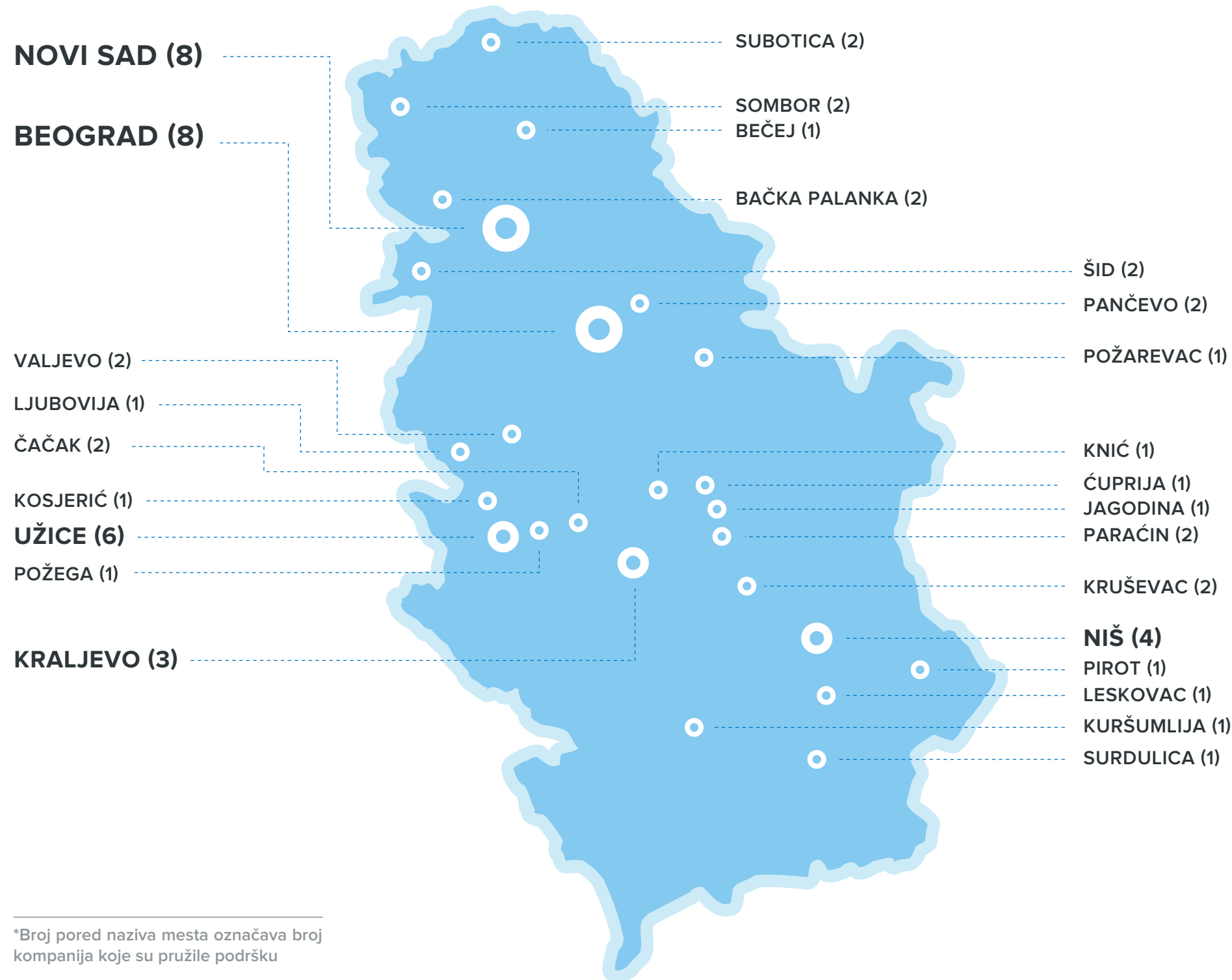
Romi

Drugo

Najveći broj kompanija je 2013. godine podršku usmeravao na decu do 18 godina kao ciljnu grupu, a potom i na mlade. Izbor ciljnih grupa u skladu je i sa oblastima koje su kompanije najviše podržavale.

Na koje lokalne zajednice je bila usmerena podrška

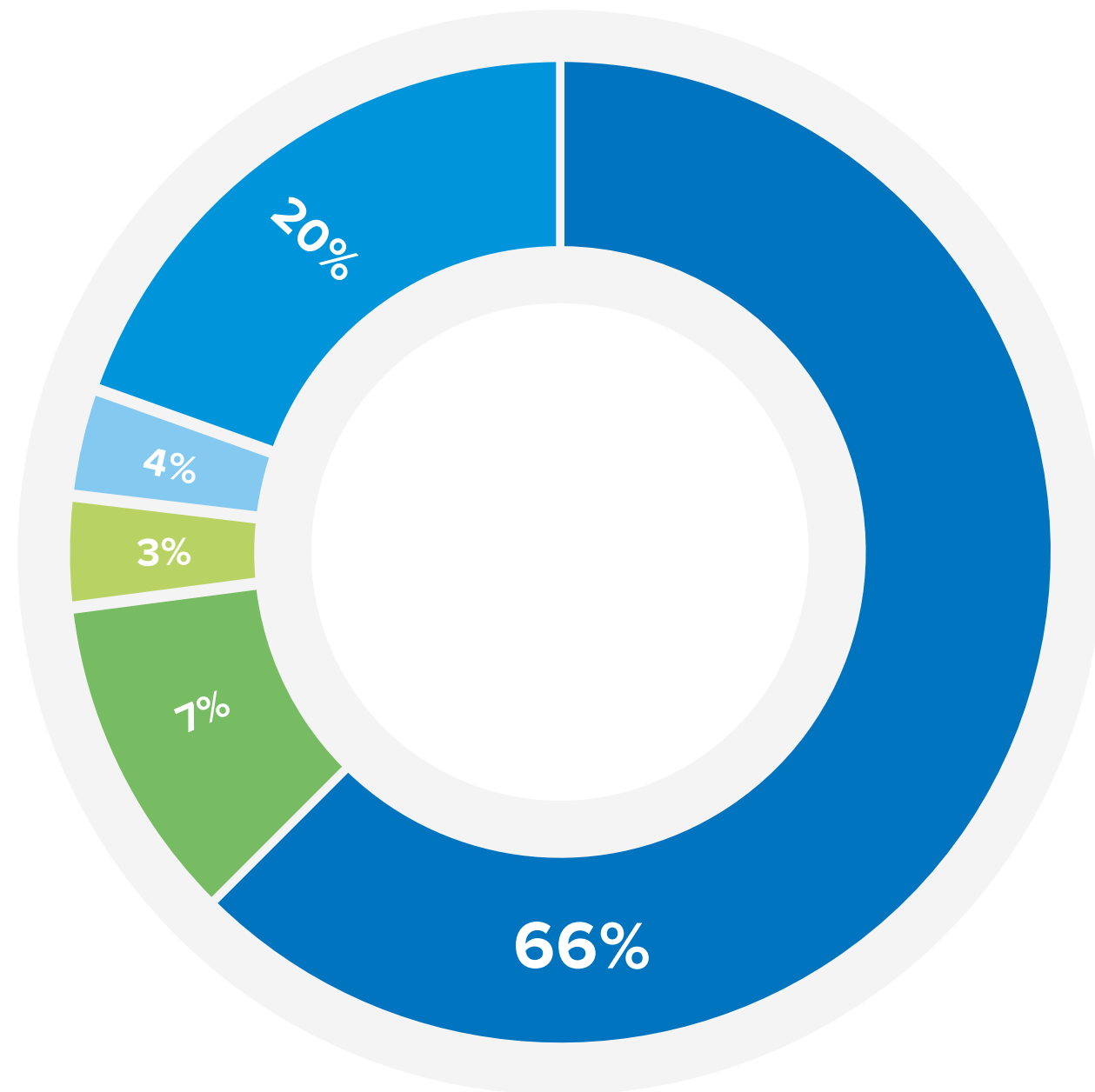

Kompanije su u 2013. godini podržale različite lokalne zajednice, a najveći broj projekata realizovan je u Beogradu i Novom sadu, a potom slede Užice, Niš i Kraljevo.

**U 2013. podržano je
1357 organizacija
i 1262 projekta.**

*Broj pored naziva mesta označava broj kompanija koje su pružile podršku

Ko su strateški partneri kompanija u programima angažovanja u lokalnim zajednicama?

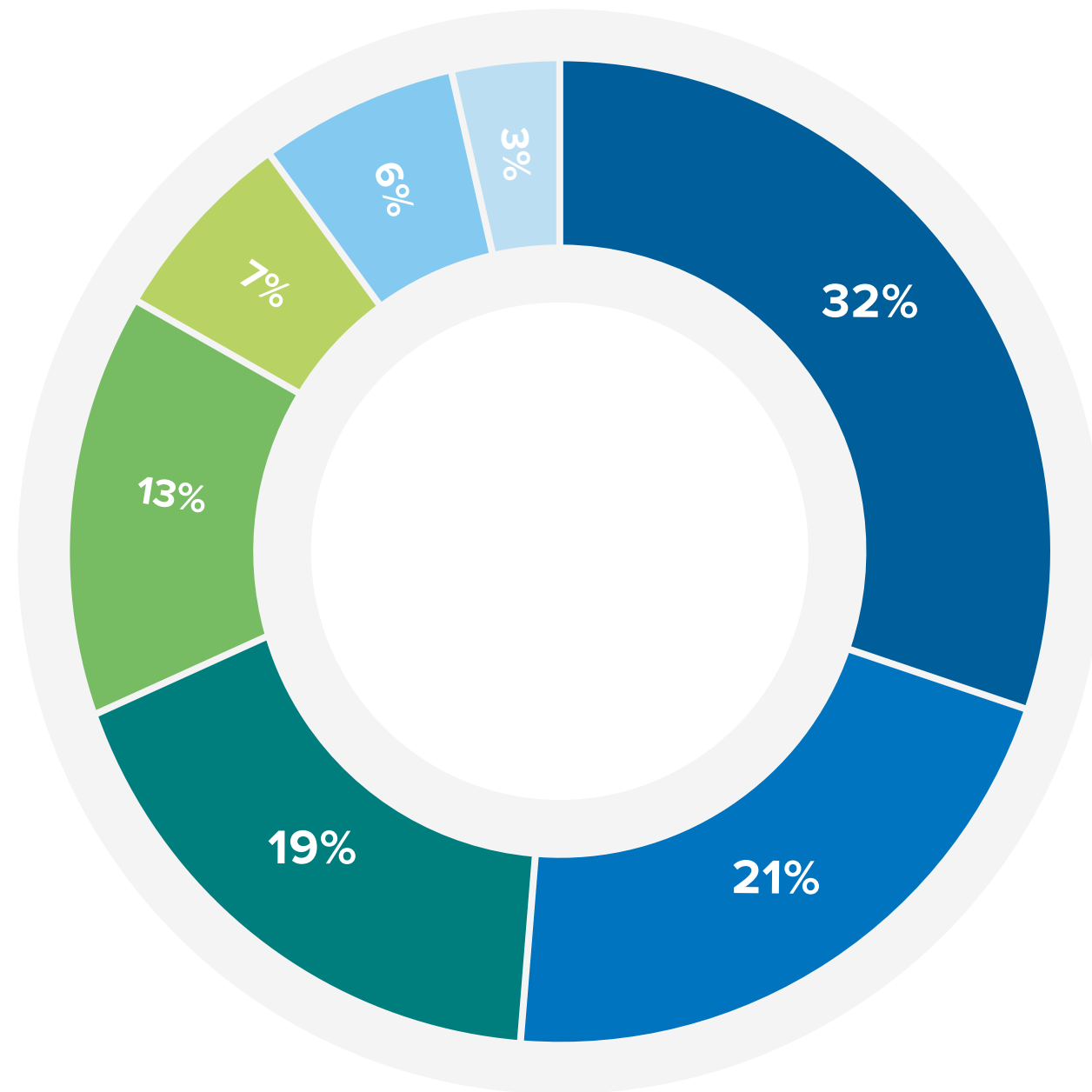

Organizacije civilnog društva najčešći su partneri kompanija pri realizaciji programa korporativne filantropije sa zastupljenošću od 66%. Fondacije predstavljaju sve značajnije partnere sa kojima kompanije realizuju programe podrške lokalnim zajednicama.

- 66% organizacije civilnog društva
- 20% državne institucije
- 7% fondacije
- 3% lokalne uprave
- 4% poslovni sektor

Najčešća je saradnja sa organizacijama civilnog društva. Raste značaj saradnje sa fondacijama.

Koji su najčešći vidovi saradnje sa strateškim partnerima iz lokalne zajednice?

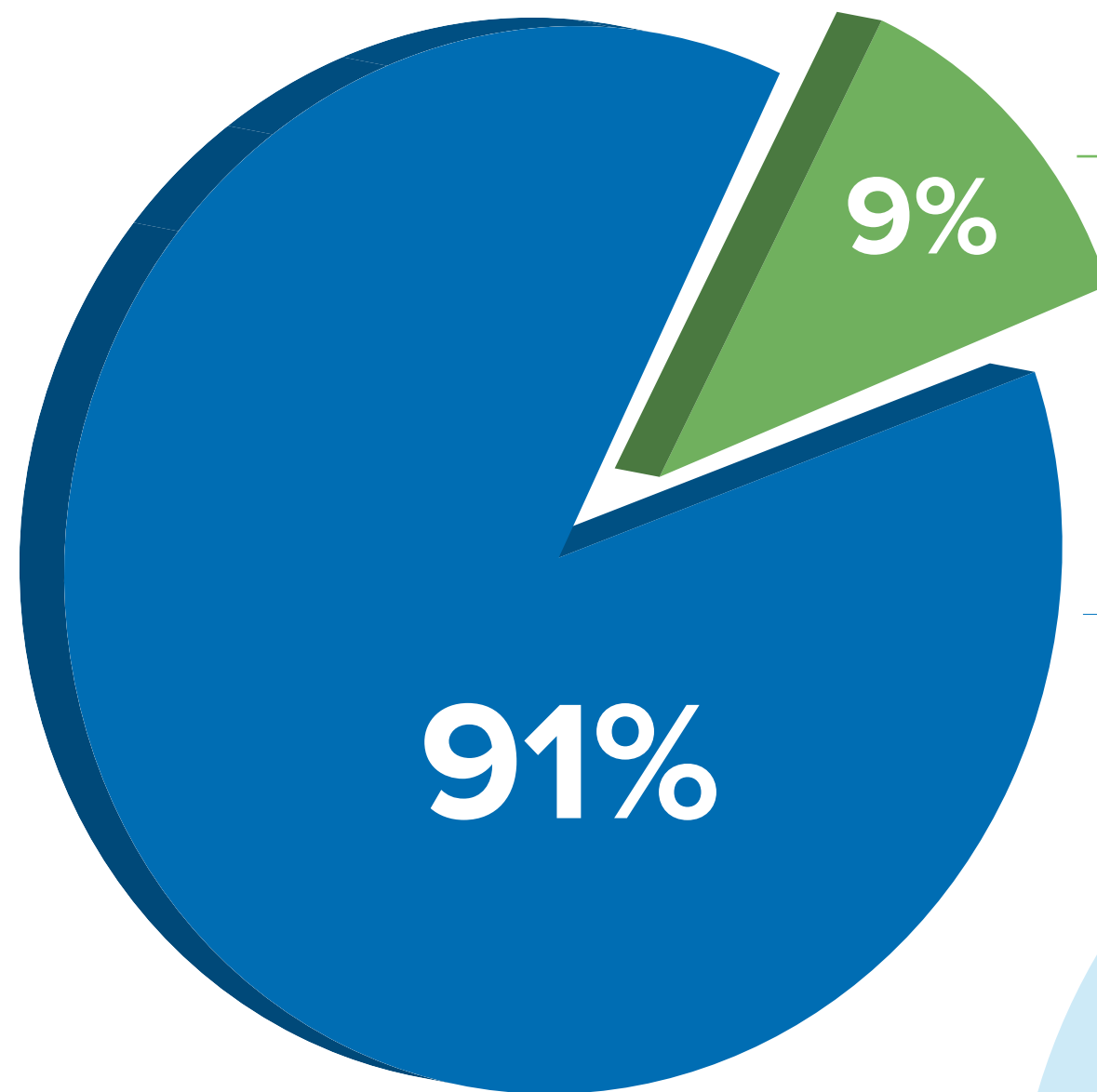

Sa 76% partnera koje su kompanije navele kao najznačajnije u 2013. godini, saradivale su i u prethodne dve godine što ovu saradnju karakteriše kao dugoročnu. U 32% slučajeva reč je o zajedničkim projektima, a u 21% o direktnoj podršci partneru.

- 32% Zajednički projekat
- 21% Direktna podrška
- 19% Nije naveden način saradnje
- 13% Implementacija projekta kompanije
- 7% Razvoj i promocija teme
- 6% Saradnja na programima volontiranja
- 3% Zajednička kampanja

**Najčesejší vidovi
saradnje su
zajednički projekti i
direktna podrška**

Koliko je iznosila ukupna podrška zajednici?

Ukupna podrška razvoju lokalnih zajednica iznosi **424.062.383,70 RSD**. U strukturi ukupnog doprinosa zajednici novčana sredstva čine 91%, a nenovčana 9%.

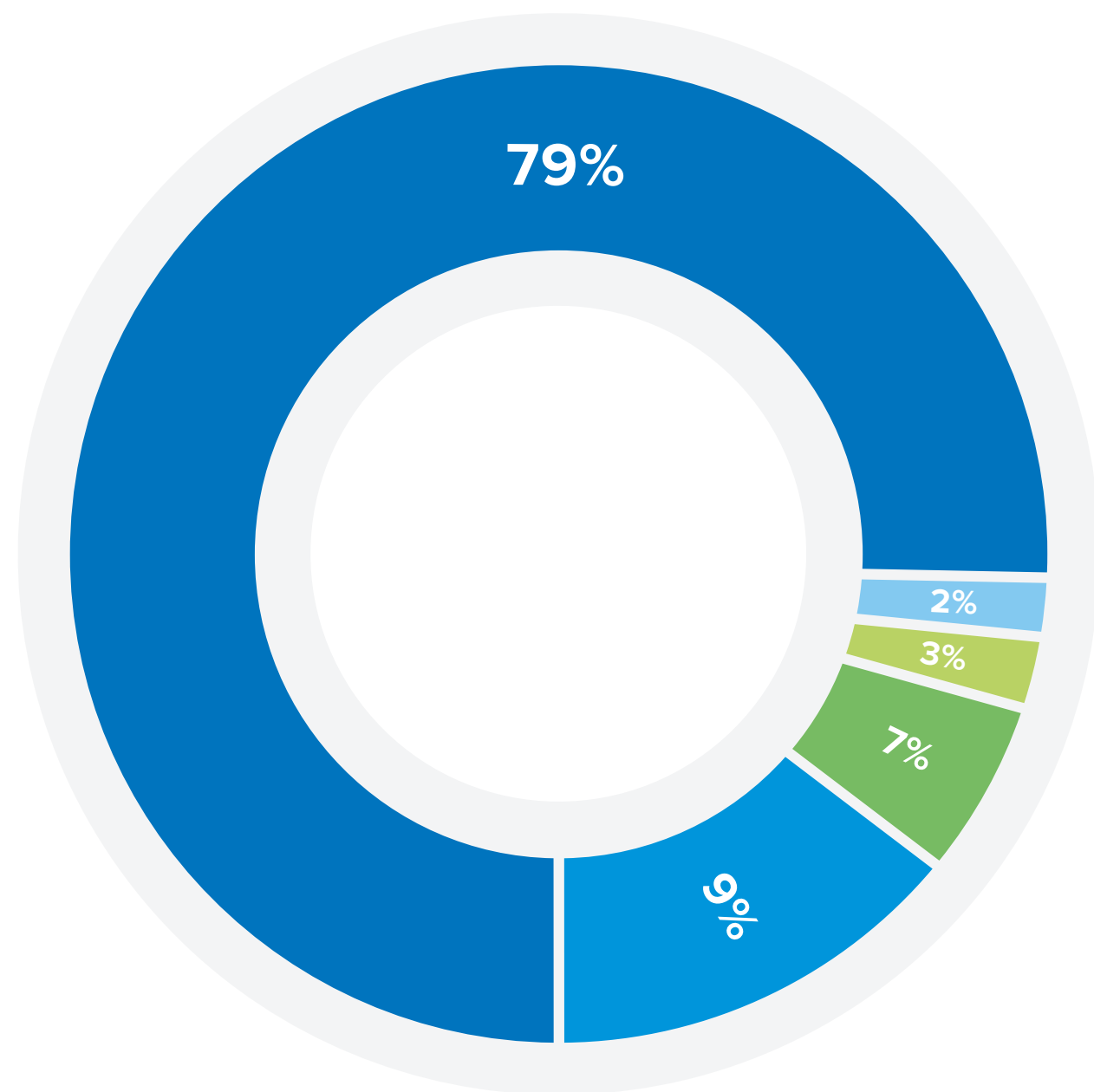
Nenovčana podrška 9%

- donacije proizvoda/usluga kompanije
- donacije opreme
- donacije medijskog prostora

Novčana podrška 91%

- programi korporativne filantropije
- donacije iz budžeta i sakupljena sredstva od zaposlenih i eksternih izvora
- institucionalna podrška organizacijama i udruženjima sa izraženim socijalnim ciljevima
- cause-related marketinške kampanje

Vrednost novčane podrške

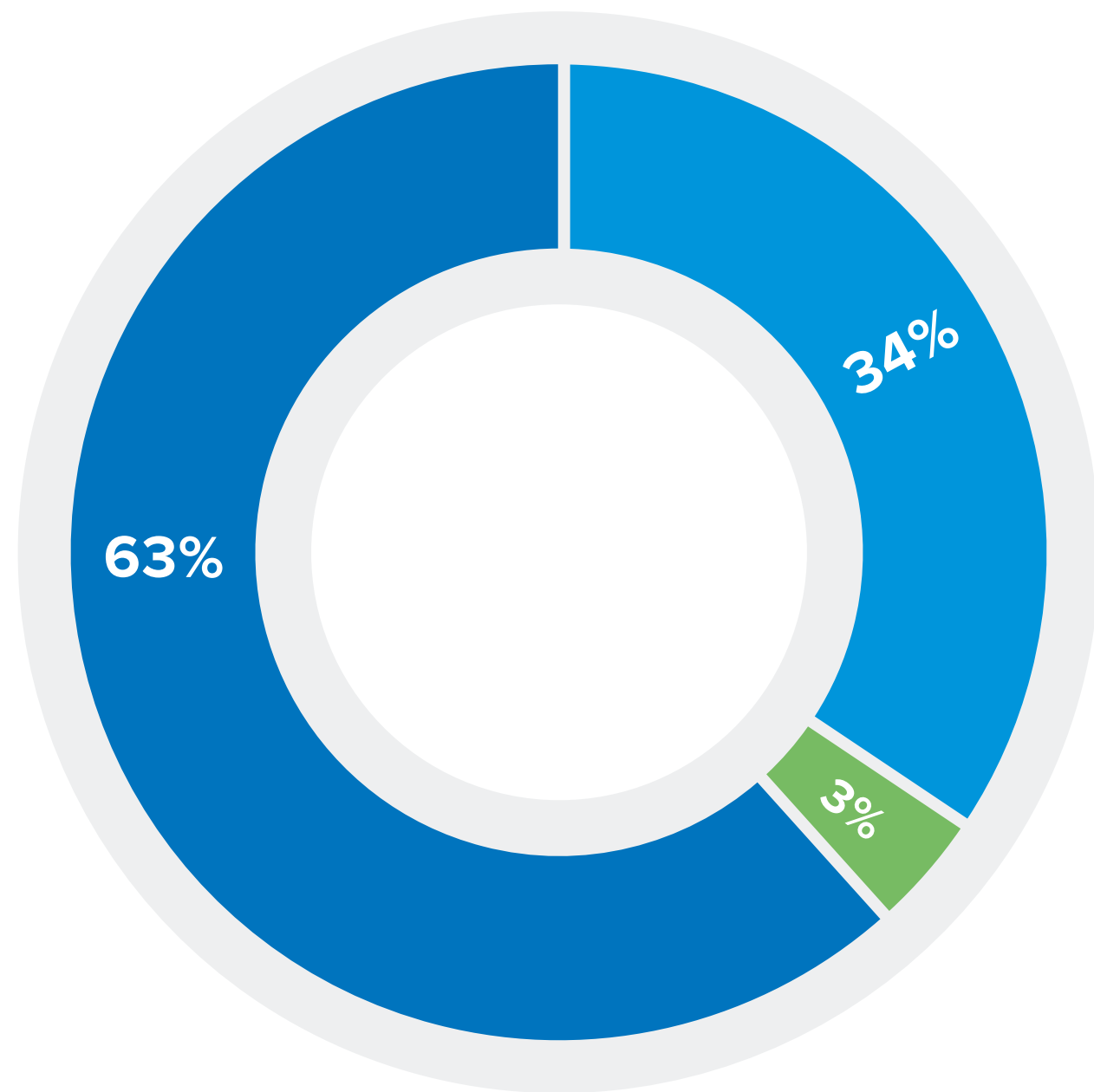
Vrsta novčanih davanja	Iznos u dinarima
Sredstva izdvojena za programe korporativne filantropije iz budžeta kompanije	303.975.306,45
Sredstva sakupljena iz drugih izvora zahvaljujući aktivnostima kompanije*	28.256.250,00
Institucionalna podrška organizacijama iz lokalne zajednice kroz članarine	13.253.746,20
Organizacioni troškovi sprovođenja filantropskih aktivnosti	6.084.002,00
Sredstva sakupljena kroz cause-related marketinške kampanje	34.590.000,00
Ukupno:	386.159.304,65**

*Pored izdvajanja iz budžeta kompanije koja su najzastupljenija, kompanije su svojim angažovanjem podstakle i uključile potrošače ili poslovne partnere u sakupljanje dodatnih sredstava za konkretne društvene ciljeve.

**Vrednost zasnovana na podacima iz 16 kompanija koje su dostavile podatke za ovu oblast

- Programi korporativne filantropije 79%
- Cause-related kampanje 9%
- Dodatna sakupljena sredstva 7%
- Članarine 3%
- Organizacioni troškovi 2%

Vrednost nenovčane podrške

Vrsta nenovčanih ulaganja	Iznos u dinarima
Donacije proizvoda/usluga	12.948.055,00
Donacija opreme	23.755.944,05
Ustupanje medijskog prostora	1.199.080,00
UKUPNA NENOVČANA ULAGANJA:	37.903.079,05

Pored novčanih sredstava, kompanije članice Foruma za odgovorno poslovanje u toku prethodne godine su na različite načine podržavale lokalnu zajednicu koristeći svoje interne resurse – proizvode, opremu, prostorije i medijske termine, ili pružajući usluge iz oblasti svoje ekspertize. U 2013. godini kompanije su ustupile svoje prostorije na korišćenje u ukupnoj trajanju od 1.108 časova.

- Donacije opreme 63%
- Donacije proizvoda i usluga 34%
- Ustupljen medijski prostor 3%

**Najzastupljeniji vid
podrške su novčana
sredstva opredeljena
iz budžeta kompanija.**

Uključivanje zaposlenih

u programe korporativne filantropije u direktnoj je vezi sa građenjem kulture društveno odgovornog poslovanja. Angažovani zaposleni direktno doprinose stvaranju i negovanju korporativnih vrednosti koje donose korist i kompaniji, i zajednici.

Koliko su zaposleni doprineli programima korporativne filantropije?

2.520.937,00 RSD

iznose donacije zaposlenih

4155 zaposlenih

bilo je uključeno u neku vrstu volonterskih aktivnosti

9900 h ili 1237,5 dana

rada posvetili su zaposleni društvenim ciljevima

3.415.500,00 RSD

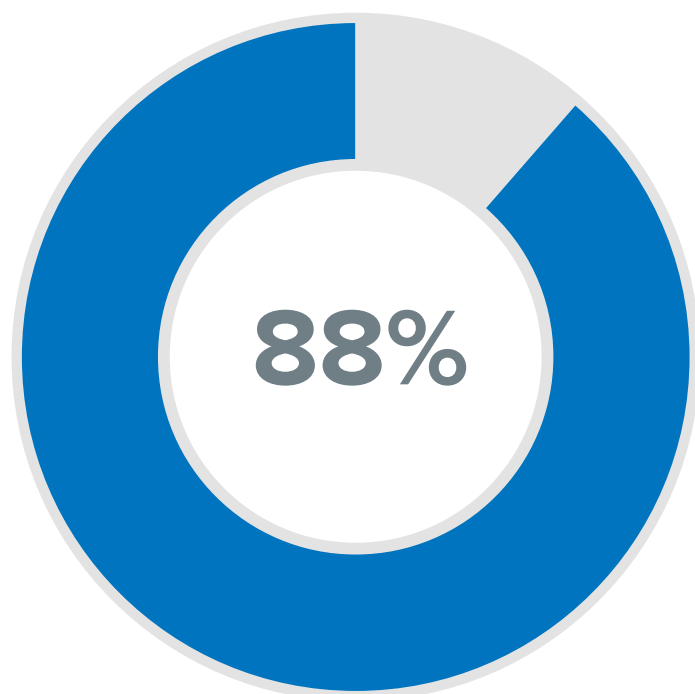
iznosila bi monetarna vrednost volonterskog rada ukoliko bi bio računat na osnovu prosečne zarade u 2013. godini*

Izračunato na osnovu prosečne godišnje zarade po zaposlenom u Republici Srbiji koja je isplaćena u 2013. godini, i iznosi 60.708,00 dinara mesečno, odnosno 345,00 dinara po satu.

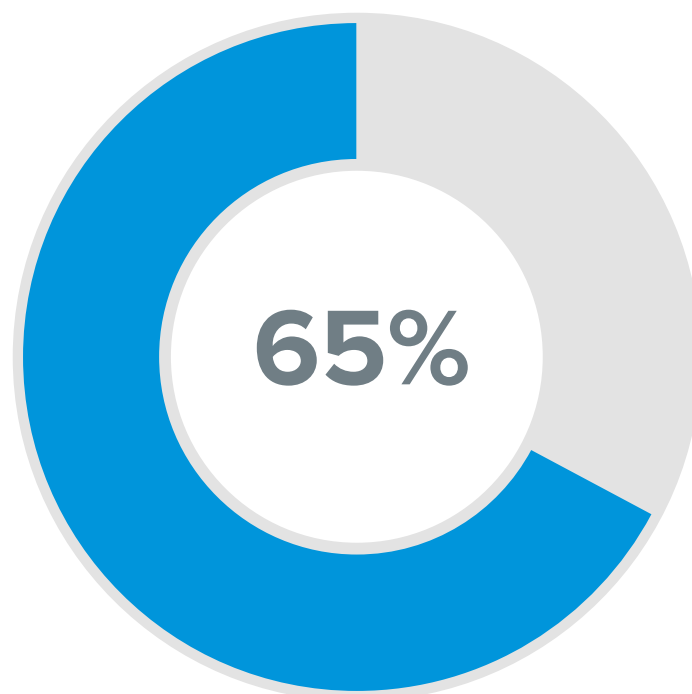
Korporativno volontiranje

se zasniva na planiranim i koordinisanim nastojanjima kompanije da svojim zaposlenima omogući da se uključe u aktivnosti koje doprinose ostvarivanju širih društvenih ciljeva, pod pokroviteljstvom ili u organizaciji kompanije.

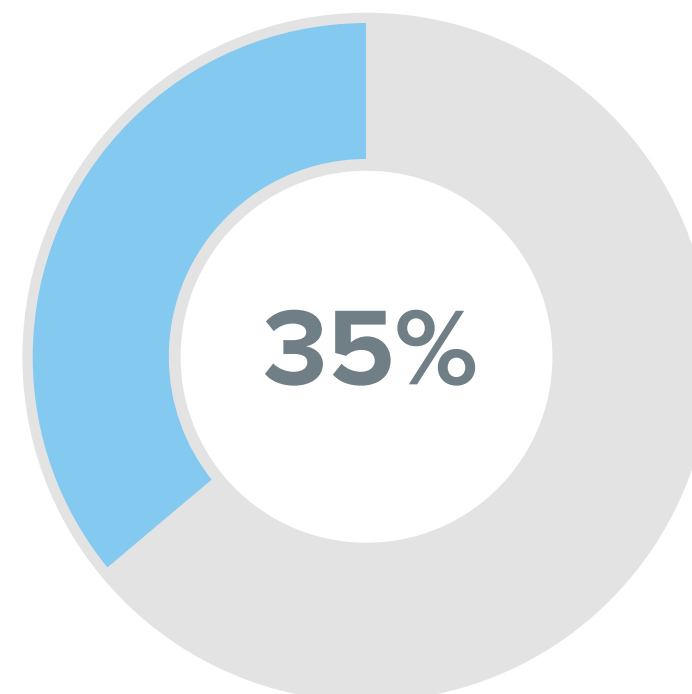
Zastupljenost korporativnog volontiranja

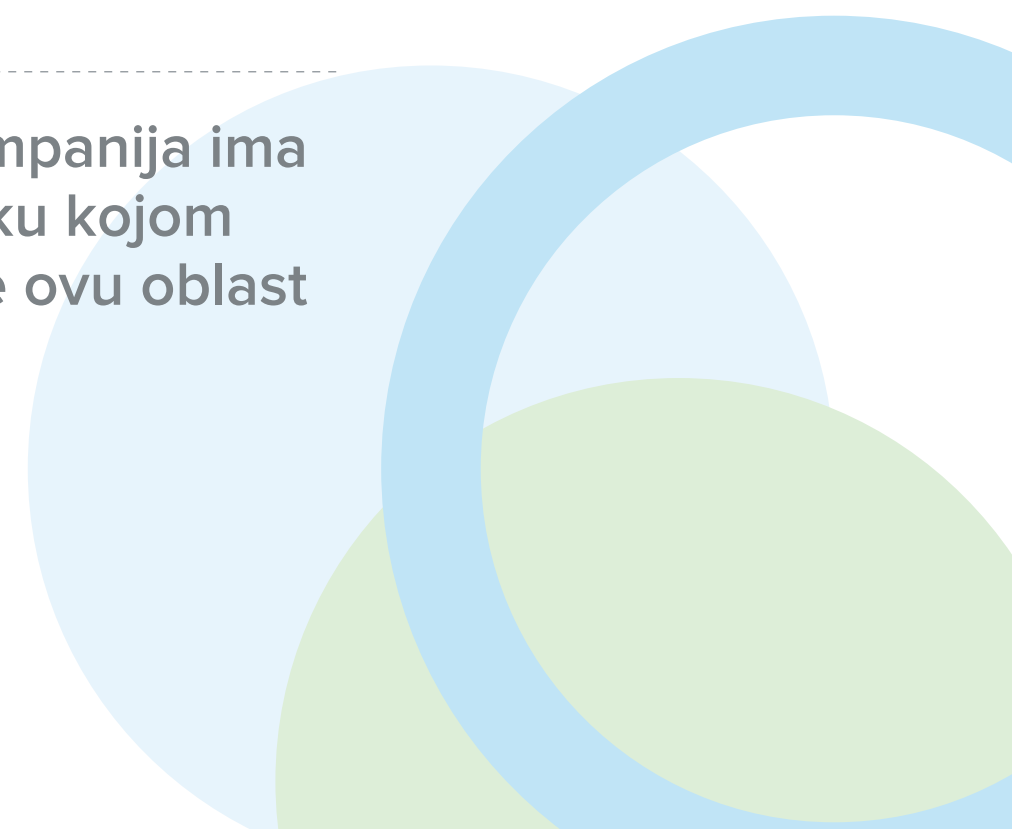
u **88%** kompanija najviši menadžment volontira

65% kompanija ima program korporativnog volontiranja

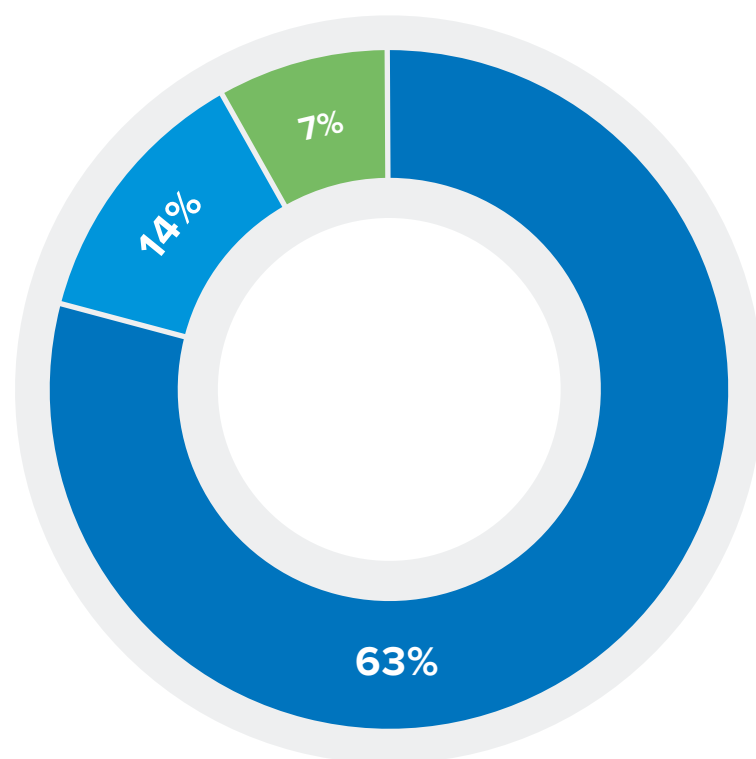
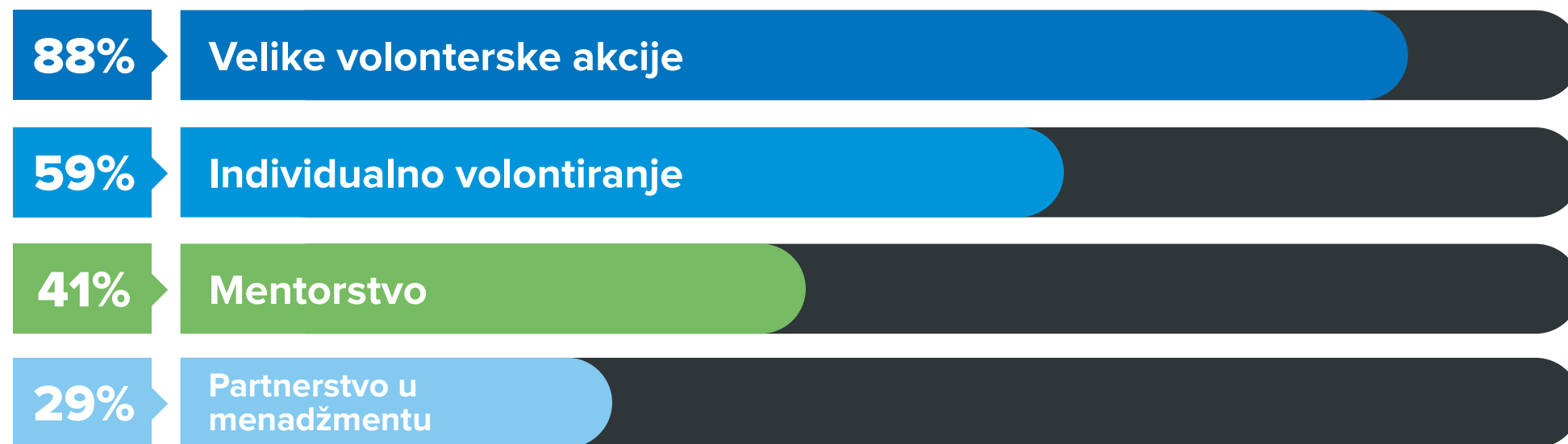

35% kompanija ima politiku kojom reguliše ovu oblast

Zastupljenost korporativnog volontiranja

Tipovi volontiranja po zastupljenosti u kompanijama

Prema internim pravilima, korporativno volontiranje se odvija tokom

- I tokom radnog, i van radnog vremena **79%**
- Samo tokom radnog vremena **14%**
- Samo van radnog vremena **7%**

RADNO OKRUŽENJE

Kompanije članice Foruma za odgovorno poslovanje ulažu u razvoj svojih zaposlenih obezbeđivanjem obuka, treninga i finansiranjem dodatnog formalnog obrazovanja. Kompanije takođe ulažu u poboljšanje uslova bezbednosti i zdravlja na radu.

FORUM ZA
ODGOVORNO
POSLOVANJE

BOLJI BIZNIS ZA
BOLJE DRUŠTVO

28.417 zaposlenih

594 studenata i učenika na praksi

80.830.717,53 RSD uloženo
u poboljšanje uslova i bezbednosti na
radu iznad zakonske obaveze

94% kompanija ima etički kodeks

88% anti-korupcijsku politiku

Koliko su kompanije uložile u razvoj zaposlenih i poboljšanje uslova rada?

Kompanije članice su u 2013. godini uložile ukupno **424.936.527,88 dinara** u usavršavanje zaposlenih i poboljšanje uslova bezbednosti i zdravlja na radu.

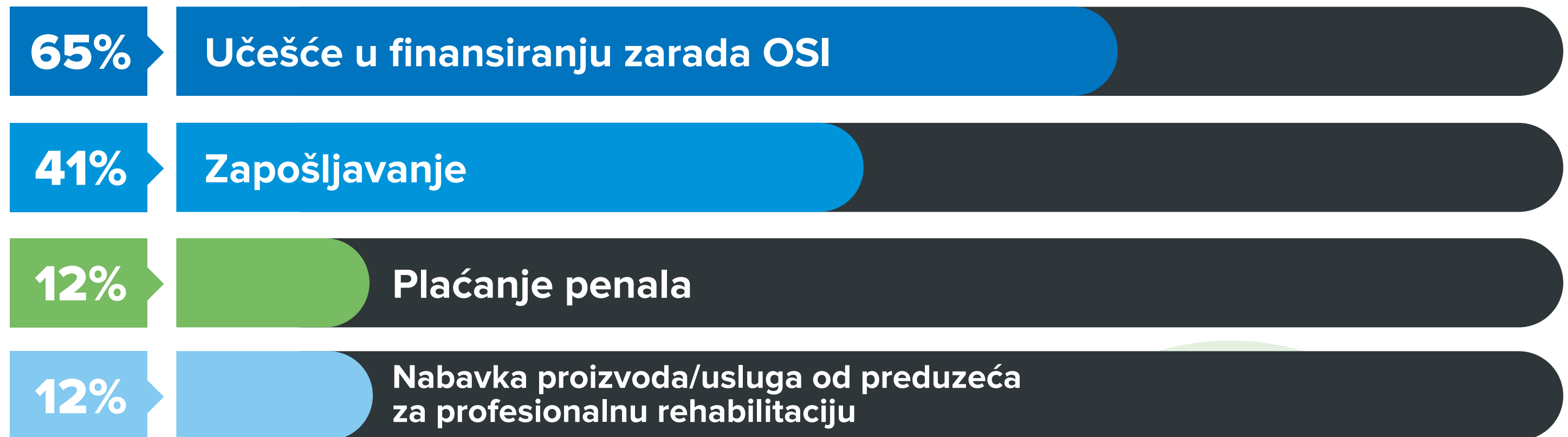
Vrsta ulaganja	Iznos u dinarima
Ulaganja u usavršavanje i edukaciju zaposlenih	344.105.810,35
Investicije u poboljšanje zdravlja i bezbednosti na radu iznad zakonske obaveze	80.830.717,53
Ukupno:	424.936.527,88*

*Izračunato na osnovu podataka iz 16 kompanija članica koje su dostavile podatke za ovu oblast

Zapošljavanje osoba sa invaliditetom

Izabran način odgovora na zakonsku obavezu zapošljavanja OSI:

U kompanijama članicama zaposleno je 262 osobe sa invaliditetom što je manje od propisanog broja zakonom koji iznosi 566. Kompanije pored zapošljavanja u najvećoj meri braju učešće u finansiranju zarada osoba sa invaliditetom kao odgovor na zakonsku obavezu.

ULAGANJE U ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE

Pored ulaganja u unapređenje tehnoloških i organizacionih procesa u vezi sa uticajima na životnu sredinu, kompanije su sprovodile i projekte usmerene na podizanje svesti i unapređenje navika zaposlenih i drugih ciljnih grupa u vezi sa ovom temom.

FORUM ZA
ODGOVORNO
POSLOVANJE

BOLJI BIZNIS ZA
BOLJE DRUŠTVO

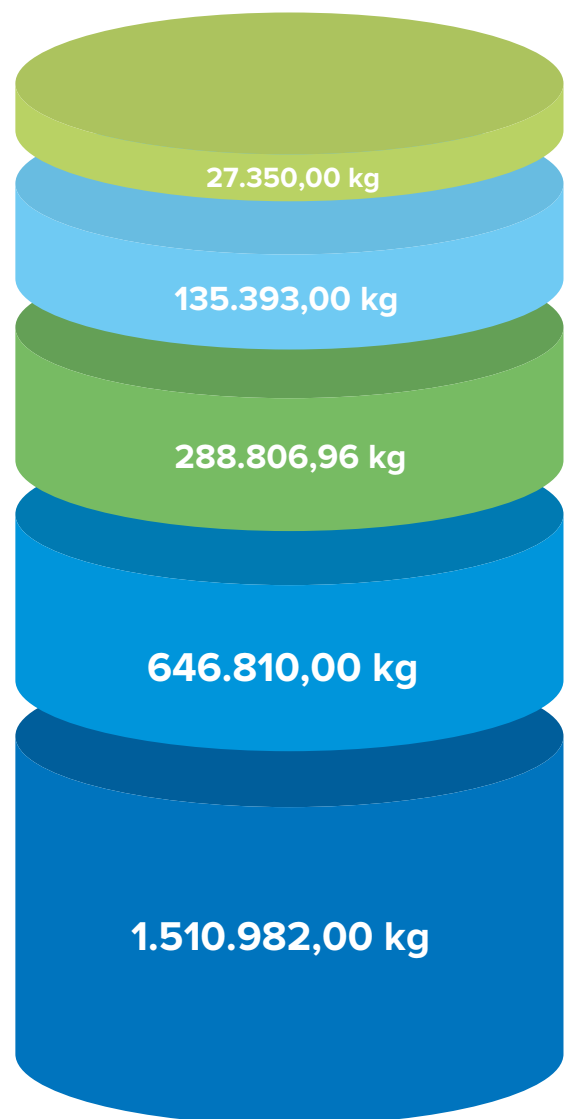
**U projekte usmerene
na zaštitu životne
sredine investirano je
594.047.285,00 RSD**

Uključivanje principa ekološke održivosti

u redovno poslovanje kompanija, pored toga što dovodi do očuvanja prirodnih resursa, često i za kompanije predstavlja isplativije rešenje na dug rok.

Predato na reciklažu

2.609.341,96 kg različitih vrsta otpada

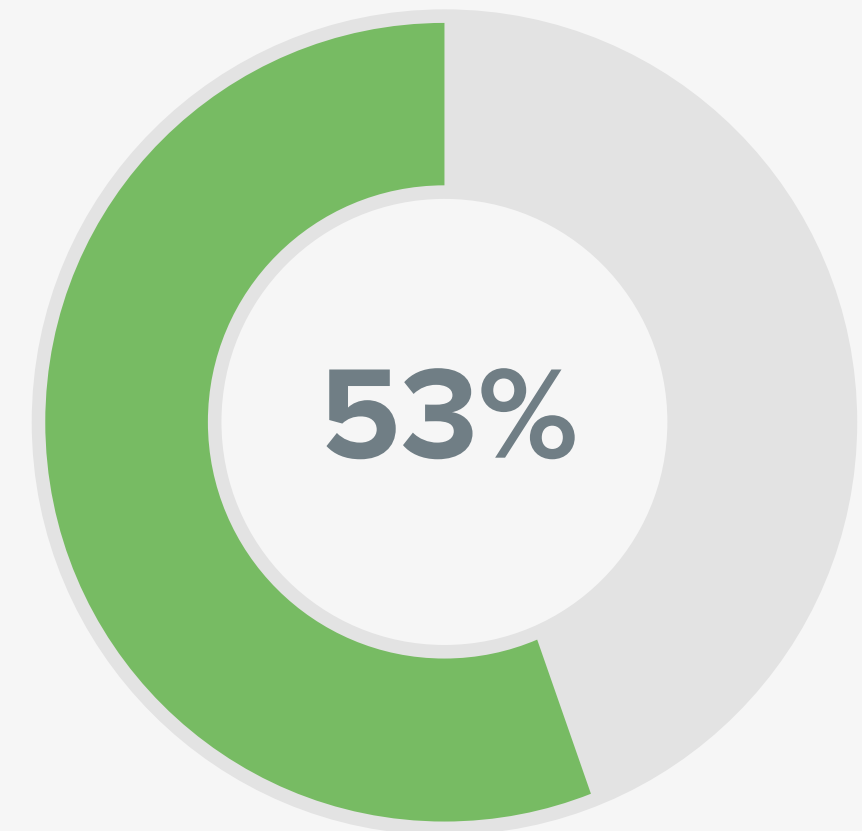
27.350,00 kg
elektronskog otpada

135.393,00 kg
električnog otpada

288.806,96 kg
drugih vrsta otpada

646.810,00 kg
PET ambalaže

1.510.982,00 kg
papira

53% kompanija računa karbonski otisak. Ukupan karbonski otisak za 2013. godinu, u ovih 9 kompanija iznosio je 571.522,41 tCO₂/god.

PODSTICANJE DOBRE PRAKSE

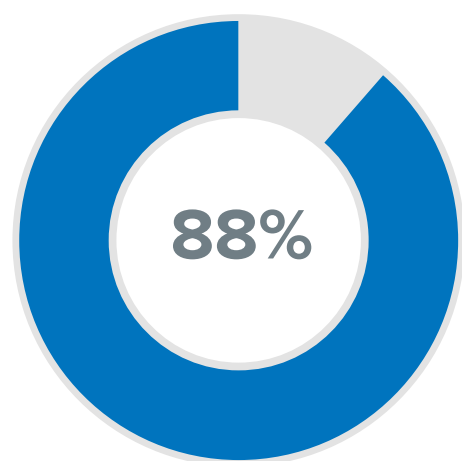
Kao lideri društveno odgovornog poslovanja kompanije članice Foruma imaju i obavezu da u saradnji sa drugim akterima promovišu principe koji doprinose boljitku društva u celini.

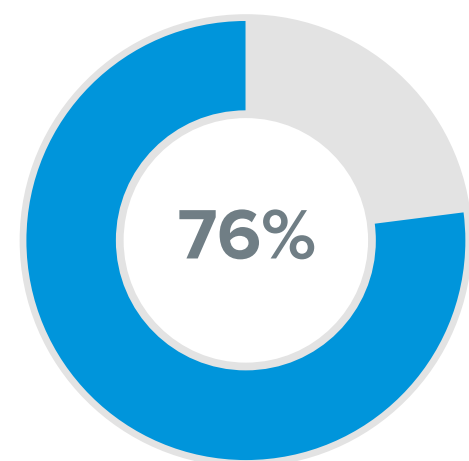
**FORUM POSLOVNIH
LIDERA SRBIJE**

BOLJI BIZNIS ZA BOLJE DRUŠTVO

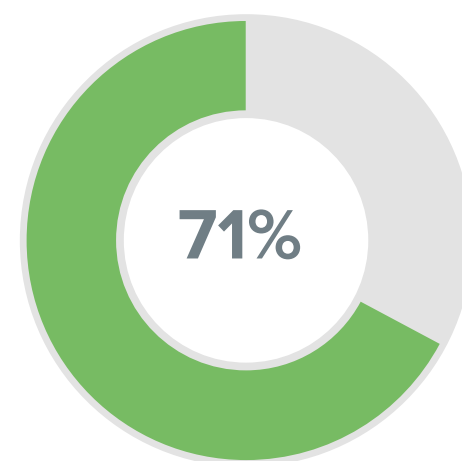
Kako kompanije podstiču dobre prakse društvene odgovornosti na tržištu?

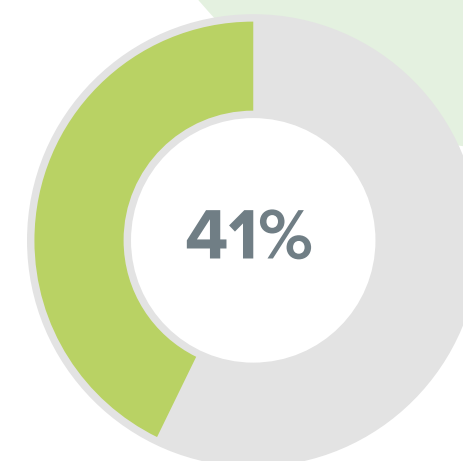
88% kompanija se pri ugovaranju sponzorstava, pored poslovnih interesa rukovodi i kriterijumima opšte društvene koristi

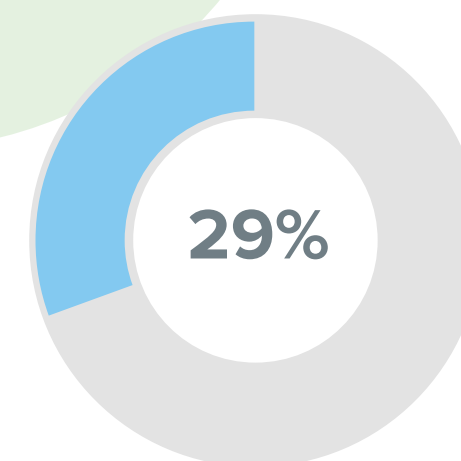
76% je usvojilo i posluje u skladu sa politikom odgovornog oglašavanja

71% primenjuje principe zelenih nabavki uvek kada je to moguće

41% uključuje poslovne partnere u svoje društveno odgovorne aktivnosti

29% kupuje proizvode od socijalnih preduzeća

5 kompanija imalo je cause related marketinške kampanje u kojima je sakupljeno 34.590.000,00 RSD

Pregled ključnih rezultata u 2012. godini i 2013. godini*

	2012.	2013.
Ukupno za društveno odgovorno poslovanje	1.187.252.479,05 RSD	1,445,567,133.58 RSD
Podržanih projekata	1000	1262
Podržanih organizacija	855	1357
Novčanih donacija iz budžeta kompanije	330.784.355,00 RSD	303.975.306,45 RSD
Sakupljeno uključivanjem eksternih stakeholdera	5.872.117,00 RSD	28.256.250,00 RSD
Donacije zaposlenih	1.842.252,00 RSD	2.520.937,00 RSD
Sponzorstva događaja koji nemaju komercijalni karakter, a tiču se neke društvene teme**	62.880.471,00 RSD	Indikator nije meren u 2013. godini
Sredstva sakupljena kroz cause-related kampanje	Indikator nije meren u 2012. godini	34.590.000,00 RSD
Vrednost in kind donacija	34.274.681,00 RSD	37.903.079,05 RS
Broj volontera i volonterskih sat	4747; 11110	4155; 9900
Sredstva za usavršavanje zaposlenih	411.357.934,00 RSD	344.105.810,35
Investicije u projekte zaštite životne sredine	60.881.464,45 RSD	594.047.285,00 RSD

*VAŽNA NAPOMENA: Podaci u ukupnom iznosu za 2012. i 2013. godinu, nisu direktno uporedivi s obzirom da su različite kompanije dostavile podatke za 2012. i 2013. godinu, i da su pojedina pitanja u upitniku za 2013. dodatno objašnjenja.

POREĐENJE – Relativni pokazatelji ulaganja u društveno odgovorne aktivnosti
Izračunato za istu bazu od 14 kompanija koje su dostavile podatke i za 2012. i za 2013. godinu.

N = 14	2012.	2013.	Razlika	
Broj podržanih organizacija	826	1.346	520	↗
Broj podržanih projekata	967	1.249	282	↗
Direktne novčane donacije iz budžeta kompanije	201.730.355,00	248.975.306,45	47.244.951,45	↗
Sakupljena sredstva od eksternih stejkholdera	5.772.117,00	28.256.250,00	22.484.133,00	↗
Članarine u udruženjima	17.148.938,60	13.253.746,20	(3.895.192,40)	↘
Ostali troškovi iz budžeta kompanije radi sprovođenja filantropskih aktivnosti	7.384.000,00	6.084.002,00	(1.299.998,00)	↘
Donacije proizvoda/usluga	24.036.061,00	11.798.094,00	(12.237.967,00)	↘
Donacije opreme	5.678.020,00	23.755.944,05	18.077.924,05	↗
Ustupanje medijskog prostora	343.200,00	1.199.080,00	855.880,00	↗
Budžet za usavršavanje zaposlenih	377.537.239,00	317.018.510,35	(60.518.728,65)	↘

Forum za odgovorno poslovanje je

mreža vodećih kompanija koje doprinose razvoju zajednice, podstičući razvoj društveno odgovornog poslovanja i uspostavljanje trajnih i stabilnih etičkih praksi u poslovnom sektoru. Forum predstavlja platformu koja povezuje lidere iz poslovnog sveta s predstavnicima drugih delova društva, podstičući time međusektorski dijalog, saradnju i razmenu dobrih iskustava. Kroz programe koje sprovodi, Forum poslovnih lidera Srbije angažuje kompanije članice i njihove zaposlene da na konkretne načine doprinesu društvu i zajednicama u kojima posluju, motivišući istovremeno i ostale predstavnike poslovnog sektora da snažnije integrišu principe društvene odgovornosti u svakodnevno poslovanje. Čvrsto verujući da je odgovornost neodvojiv deo svakodnevnog poslovanja, članice Foruma poslovnih lidera Srbije razvijaju praktična i održiva rešenja na sva četiri polja koja čine stubove društveno odgovornog poslovanja:

lokalna zajednica, životna sredina, radno okruženje i tržište.

Forum za odgovorno poslovanje

nacionalni je partner vodećih svetskih CSR udruženja
– CSR Europe i CSR360 GPN.

Za više informacija posetite www.odgovornoposlovanje.rs

Članice Foruma za odgovorno poslovanje:

PHILIP MORRIS OPERATIONS A.D.

Zahvalnost

Zahvaljujemo se svim kompanijama koje su učestvovala u ovom i prošlogodišnjem istraživanju i doprinele ukupnim rezultatima. Upravnom odboru i Predsedništvu Foruma za odgovorno poslovanje zahvaljujemo se na podršci pri uvođenju ove prakse i prepoznavanju značaja ove inicijative.

Posebno se zahvaljujemo članicama tima za unapređenje metodologije: Marijani Pavlović iz KPMG, Sonji Jovanović iz EY, Sonji Konakov Svirčev iz Erste Banke, Miroslavi Tešin Popović iz Telekoma Srbija i Jovani Tufegdžić iz Coca-Cola Hellenic koje su uzele aktivno učešće u kreiranju ovogodišnjeg upitnika, i doprinele njegovom kvalitetu svojim stručnim i konstruktivnim komentarima.

Takođe, zahvaljujemo se Ljiljani Spasojević i Sunčici Jovanović iz Titan Cementare Kosjerić i Olji Stojanović iz Coca-Cola Hellenic Srbija koje su dale svoje korisne sugestije i komentare u novembru 2013. godine na sastanku povodom evaluacije istraživanja.

Ovom prilikom posebno se zahvaljujemo članici Upravnog odbora Aleksandri Nenadović iz Societe Generale Srbija i članovima njenog tima iz sektora komunikacija koji su učestvovali u organizaciji press konferencije povodom predstavljanja istraživanja.

Ispred administrativne kancelarije u razvoju metodologije i promociji rezultata aktivno su učestvovali su: Neven Marinović, Natalija Gostović, Ljubica Marinović, Svetlana Damnjanović i Milica Mišković. Zahvalnost dugujemo i velikom broju naših kolega i saradnika koji su bili uključeni u pojedine faze pripreme i promocije rezultata istraživanja.

FORUM ZA
ODGOVORNO
POSLOVANJE

office@fpl.rs

facebook.com/odgovorno.poslovanje

www.odgovornoposlovanje.rs

Administrativna kancelarija

smart
KOLEKTIV

office@smartkolektiv.org

facebook.com/SmartKolektiv

twitter.com/SmartKolektiv

www.smartkolektiv.org